

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**Міжнародна
науково-практична конференція**

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ
ПРОБЛЕМИ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ
УКРАЇНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА**

13 травня 2004 року

м. Київ

Редакційна колегія:

Головний редактор:

Ткач Т.В., кандидат психологічних наук, доцент;

Члени редколегії:

Ткач А.А., кандидат економічних наук, професор;

Радева М.М.;

Тараненко О.М.;

Домалега І.М.

Міжнародна науково-практична конференція

*“Соціально-економічні проблеми сталого розвитку
українського суспільства”*

Колектив авторів
НКП ГУ “ЗІДМУ”
м. Мелітополь 2004

Горемичкін А.І. ПРО ДВА ПІДХОДИ ДО КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	161
Грязнов І.О. МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА.....	161
Йоркісія Є.Б. ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ МОДУЛЬНО - РОЗВИВАЮЧОГО НАВЧАННЯ.....	164
Мартинюк А.К. КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НОВОЇ ОСВІТньої ПАРАДИГМИ В УКРАЇНІ.....	165
Подмарікова І.Г., Котова В.В. ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ПІД МЕТАЛУРГІЙНИМ ПІДПРИЄМСТВАМ-ЕКСПОРТЕРАМ.....	166
Поталчук Є.М. ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	167
Савчук С.В., Іванюк І.В. ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВІДНОСИН У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ.....	168
Сеґеда Н.А. ПРОБЛЕМА КУЛЬТУРИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	169
Столнєва І.Г., Столнєва О.В. ФЕНОМЕНОЛОГІЯ МУЗИКИ У ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧОМУ СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ.....	170
Ткач Т.В. ПСИХОЛОГО-СОЦІАЛЬНІ ІНСПІРАТИВИ СУЧАСНОЇ ОСВІТньої СИСТЕМИ.....	172
Троцька Т.С. КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ В СТАЛОМУ РОЗВИТКУ ОСВІТИ.....	174
Турбан В.В. ТЕОРІЯ СТАЛОГО СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЯК ЕТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ ТА ЇЇ ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР.....	175
Цербан Т.Д. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ.....	176
Феруз С.О., Феруз І.О. СУЧАСНІ СОЦІАЛЬНІ РЕАЛІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНОГО (СІМЕЙНОГО) ПЕДАГОГА.....	177
Астасюк Р.А. СИСТЕМА РОБОТИ З ВІПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	178
Аспія Л.І. ОСОБЛИВОСТІ ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ УМОВАХ.....	179
Баґрій Т.В. ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	180
Баґрій Т.С. ПРОБЛЕМИ ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДІ.....	181
Барабоза Н.М. КРАЄЗНАВЧИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ УЧЕБНИХ ДИСЦИПЛІН НА ЕКОНОМІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ ВУЗІВ	182
Беді Ю.І. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПАТРИОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПРИКОРДОННИКІВ.....	183
Бондаренко О.І. СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ МОДЕЛІ МІЖПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	184
Брежнєва С.Б. ОРГАНІЗАЦІЯ ЕСТЕТИКО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ НА ГУМАНІСТИЧНИХ ЗАСАДАХ.....	186
Бушнінський В.В. ЕТИКО-ПОЛІТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ М.О.БЕРДЯЄВА І ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	187
Васюлюк Т.В. ПРОБЛЕМА ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ В ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ШКОЛИ.....	188
Васильчик О.А. ЗМІСТ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	189
Власенко Е.А. УДОСКОНАЛЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ В УМОВАХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	190
Власенко Л.В. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ОСОБИСТІСНОЇ ОЦІНКИ СТАТУСНОЇ СТРУКТУРИ ГРУПИ З ОРГАНІЗОВАНОСТЮ.....	191
Грінко В. А. СУТНІСТЬ І ДЕДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА ТА СЛУХАЧІВ ВИЩОГО ВІЙСЬКОВОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	192
Грищенко Є.В. ДЕТЕРМІНАНТИ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	194
Домалега І.М. ІНТЕГРОВАНА ШКОЛА ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ РОЗУМОВИМИ ТА ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ.....	195
Моренчук А.А. ОСОБЛИВОСТІ РЕЛІГІЙНОЇ ПОЛІТИКИ М. ХРУЩОВА В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.....	196
Мороз Н.В. ОСОБЛИВОСТІ ВІДБОРУ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.....	197
Мотозюк Л.М. ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАТОРСЬКИХ ЗДІСНОСТЕЙ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОГО КЕРІВНИКА.....	199
Нестеренко Г.Г. ПЕДАГОГІЧНІ І СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ З ФІЗИКИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ.....	200
Піскляк Н.І. ПРОБЛЕМИ ЗДІСНЕННЯ ПРИНЦИПУ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОВИ СУДОЧИНСТВА НА УКРАЇНІ.....	201
Савченко Т.І. ПОРІВНЯЛЬНА ТИПОЛОГІЯ РІДНОЇ ТА ІНОЗЕМНОЇ МОВ.....	202
Сендан Т.В. ПРОБЛЕМА ДИДАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ГАЛУЗІ.....	203
Стрельнін В.О. ОСВІТА І РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА.....	204
Стрельнін В.О. ОСОБЛИВОСТІ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ.....	205
Тамбіліна Н.А. ПЕДАГОГІЧНІ КОНЦЕПЦІЇ АДОЛЬФА РАЙХАЙНА ЯК ВИРАЖЕННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ІДЕЙ.....	206
Чубук Р.В. ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	207
Шейко Ю.С. ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ УКРАЇНИ НА ЗЛАМІ ХХ - ХХІ СТОЛІТЬ.....	209
Янковець А.В. НОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ САМОСТІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ.....	210

видається, має бути розвиток кожного для всіх та всіх для кожного, розвиток кожного за умови розвитку всіх.

Визначаючи сутність правового регулювання суспільних відносин, слід зазначити, що термін „регулювання” означає процес свідомого упорядкування, встановлення певного порядку і походить від латинського слова *regula* (норма, мірило). Говорячи про правове регулювання, ми повинні виходити з того, що мірилом цього процесу є певний рівень порядку, упорядкованості, а одним з важливих засобів право та закон як юридична форма його втілення. Але закон не може охопити всього розмаїття форм існуючих суспільних відносин, він лише визначає в даний конкретнопісторичний час граничну межу свободи дії будь-кого, навіть держави. Свобода унікальне явище суспільного буття людини. І вона у кінцевому підсумку визначає зміст правового регулювання суспільних відносин. Таким чином, коли йдеться про правове регулювання суспільних відносин, то має йтися насамперед про створення умов правової свободи, яка за своєю суттю є перш за все духовною свободою. Людина, яка внутрішньо не вільна, не може проявити себе як істота вільна зовнішньо. Вона лише може брати пасивну участь в існуючих правовідносинах, які є формою прояву духовних відносин. Тому, щоб дійсно брати участь у правовідносинах, необхідно стягнути думкою (усвідомити) та волею (здійснити) до ідеї права, мети права – широкий прояв дійсної свободи людської особистості як головної умови існування дійсної суспільної свободи (правової держави). Отже, людина, її природні і соціальні, матеріальні і духовні потреби й інтереси, її поведінка, законна свобода, а не держава, мають стати якісно новою метою майбутнього демократичного ладу українського суспільства. З погляду на це в процесі демократичної трансформації українського суспільства необхідним є не пошук якихось так званих сучасних шляхів і способів включення інтересів людини в структуру державно організованого суспільства, а створення такої структури, включаючи і структуру державної влади, яка відповідала б їм і відображала в цілому ці інтереси. Саме така логіка зможе забезпечити реальну, у тому числі юридичну, основу вільного і всебічного розвитку особистості в суверенній Україні. Відповідно тільки ця основа може стати підґрунтям досягнення єдності різноманітності в українському суспільстві, єдності різноманітних шляхів саморозвитку людини і саморозвитку суспільства у напрямі демократичної трансформації суспільних відносин, відродження та становлення громадянського суспільства і формування соціальної, правової держави.

Сеґеда Н.А., к.пед.н.

Мелітопольський державний педагогічний університет

ПРОБЛЕМА КУЛЬТУРОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Традиційною для прогресивних педагогічних концепцій стала інтерпретація освіти як засобу опанування культури. Освіта поступово набуває статус особистісної цінності, а отже вона має працювати на розвиток суб'єкта діяльності, здатного до перетворення себе й культури, що обумовлює не тільки соціальну сталість але й суспільний прогрес.

Принцип культуровідповідності висунутий ще А.Дистервегом, містить актуальне положення сьогодення освіти про те, що будь-який стан культури певного народу є основою, базисом, є щось дане й реальне, з якого розвивається наступний стан. Тому той ступінь культури, на якому ми знаходимось у даний час, висуває нам вимоги щодо дій відповідних до нього, якщо тільки ми прагнемо досягти позитивних результатів. Наведене положення актуалізує звернення до проблеми культуровідповідності професійно-педагогічної освіти.

Будь-яка проблема виникає з певних суперечностей, тому ми їх окреслимо за принципами диференціації та інтеграції. Отже, на наш погляд, й дотепер не достатньо вивчена суперечність між теорією і практикою, а саме: сучасні дослідження культурологічного, психолого-педагогічного напрямків залишають попереду реальні тенденції, що відбуваються у практиці зазначених освітніх сфер.

Стратегія державної політики на інтеграцію в європейському напрямку у сфері освітніх послуг скоріше демонструє не стільки взаємопроникнення, взаєморозвиток (а саме ці поняття визначають зміст інтеграції), скільки здебільшого потік продуктів різноманітних культур у вітчизняну. Зазначена тенденція ставить запитання – до відповідності якій культурі ми маємо прагнути? Але, якщо бути обізнаним у концепції Біблера В. (діалогу культур) можна визначити певні позитиви – для нашої культури це є поживним “влиттям”, що оновлює, створює певний хаос, який є джерелом чергового шаблону розвитку. З іншого боку “всмоктування” продуктів культури європейської, східної та інших цивілізацій може призвести до ренесансу, або занепаду вітчизняної гуманітарної спадщини. Врегулювання зазначеного процесу залежить від ступеня готовності до нього вітчизняної науки соціально-філософського й психолого-педагогічного спрямувань.

Постає актуальною вимога до глибокої культурологічної підготовки сучасного вчителя. Адже саме ця професія є визначальною у будь якій галузі професійної діяльності, що обирає людина. Йдеться перш за все не тільки про обізнаність у традиційних, історично складених культурологічних концепціях, теоріях тощо. Відчуття прірва між обізнаністю вчителя у сучасній молодіжній культурі й її реальним стрімким розвитком. Набуття відповідних знань на рівні суб'єктивного творчого пошуку повинно регулюватись науковим обґрунтуванням, яке, на жаль, у вітчизняній сучасній науковій та навчальній літературі не достатньо висвітлено. Отже, вчитель не може професійно діяти відповідно до вимог, висунутих ступенем культури, на якому ми знаходимось.

Занурення у зазначену суперечність призводить до усвідомлення одвічної суперечності між новим і старим. Перш за все мається на увазі суперечність між культурою викладача і студента, вчителя і учня. Її обстоювання є природним психологічним процесом (як самоствердження) з одного боку, з іншого традиційною ознакою вітчизняної ментальності. Але не розуміння першим “джерелоносної”, розвиваючої функції другого гальмує взаємозбагачення й взаєморозвиток.

Об'єктивні причини існування зазначеної суперечності закладено у змісті, формах і методах професійної підготовки. Остання знаходиться у стані пошуку – реформування факультетів, впровадження різноманітних спеціалізацій, тощо супроводжуються розробкою відповідного змісту й освітніх технологій. Але, різноманітність освітніх послуг в галузі професійної підготовки не виключає їх урегульованості й ґрунтовності, врахування реального існування відповідної соціальної ніші, вимог до конкурентоздатності на ринку праці та інших суспільних й соціальних аспектів, що гарантують сталий розвиток українського суспільства.

Стотика І.Г., к.п.н., доцент, Стотика О.В., к.п.н., доцент
Мелітопольський державний педагогічний університет

ФЕНОМЕНОЛОГІЯ МУЗИКИ У ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧОМУ СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

Музична педагогіка довгий час розвивалась у традиціях дослідження операціонально-технологічного аспекту музичної діяльності. Внутрішні феноменальні форми прояву музичної свідомості як естетичного відношення до музики мало